

משלחת אגודת הרבנים בארץ ישראל *

בראשות הרב שמואל שצדקוביץקי והר"ר א. ח. הרשקוביץ, בשם ועד הישיבות הגר"א סורוצקין ור' אברהם שר, הרב יהודא גור בשם שר הדתות, גרשון פרוש בשם מפעל התורה ואחרים.

המודיע"ג' בשלח

משלחת אגודה"ר בארה"ב נועדה עם הגר"י אברמסקי

משלחת אגודת הרבנים מארצות הברית, נועדה אתמול עם גורמים שונים, ביניהם עם הגאון רבי יחזקאל אברמסקי נשיא ועד הישיבות לדיון בבעיות הדתות בישראל. כן נסקרו הדרכים לביצור הישיבות.

במוצאי שבת תיערך לכבוד המשלחת קבלת פנים חגיגית מטעם אגודת ישראל בירושלים. המסיבה תתקיים במלון המרכז. יושב בראש חה"כ הרב מ. פרוש.

המודיע"עש"ק פ' בשלח

המשלחת נועדה עם הרב רי"מ לוין

משלחת אגודת הרבנים מארה"ב, בראשות הגר"ש עלברג, ביקרה אתמול בבית הועה"פ העולמי של אגו"י בירושלים, ונועדה לשיחה עם הרב י. מ. לוין, נשיא הועה"פ העולמי. בשיחה נידונו בעיות השעה ומצב היהדות החרדית בישראל.

חברי משלחת אגודת הרבנים נועדו אתמול גם עם הרב הראשי לישראל, הרב א. י. אונג'טרמאן.

בארוחת צהרים נועדו הרבנים עם שר הדתות, מר זרח ורהפטיג. בשיחה נידונו בעיות מדיניות ודתיות שונות. חברי המשלחת הביעו הזדהות ותמיכה במאבקה של ישראל לקיומה ונתנו ביטוי לרגשי היהדות החרדית בארה"ב.

בפגישה נכחו הגר"ש עלברג, והגאונים והרבנים אביגדור ציפרשטיק, איזיק סמאל, אלתר

משלחת של אגודת הרבנים הגיעה לארץ ישראל

משלחת מטעם אגודת הרבנים בארצות הברית הגיעה לארץ ישראל במטרה לעודד את מערכות היהדות הדתית בארץ במאבקה בפרשת "מיהו יהודי".

כזכור, הודיעה אגודת הרבנים של ארה"ב בעת שנערך כינוס הרבנים בירושלים בשאלת "מיהו יהודי", כי היא תשגר משלחת רבנים מיוחדת, אשר תעודד ותעזור לאלו הנושאים בעול במאבק הציבורי בנושא זה.

יור' הוועד ההנהלה של אגודה"ר הגר"ש עלברג אמר לסופרנו: כי המשלחת באה להביע את תמיכתה והזדהותה של היהדות החרדית מעבר לים, במאבקה של ישראל על קיומה. הוא ציין שבארה"ב עוקבים בדאגה אחרי הנעשה בארץ ורוצים לראות את הדברים המאחדים את העם על כל חלקיו, לכן רואה בדאגה את המאבקים בעניינים הדתיים בישראל.

המשלחת תפגש עם הרבנים הראשיים, ראשי הישיבות, ראש הממשלה ושרים שונים לדיון בבעיות שונות, ובעיקר בבעיות הדתיות העומדות על הפרק כמו שאלת "מיהו יהודי" ונתוחי מתים, בעיות השבת וכדומה. על חברי המשלחת נמנים גדולי וחשובי הרבנים בארה"ב: האדמו"ר מנובומינסק הר"ר ה"צ רבי נחום פרלוב, הגר"א סמאל, הגר"ש עלברג, הגר"ז רייכמאן, הגר"ד ליפשיץ, הגר"ר ח"צ קריגר, הגר"א ציפרשטיק, הגר"י אל-טוסקי, הגר"א וילומובסקי.

בנמל התעופה נתקבלו הרבנים האורחים על ידי משלחת של מרכז אגודת ישראל

(*) משלחת של אגודת הרבנים שביקרה באחרונה בא"י עשתה רושם רב כפי שיראה הקורא הדגול בעתונות ארצישראלית.

בארה"ב, הרב ר' יהודה אלטוסקי מראשי הרבנים החרדים בניו יורק, הרב ר' זלמן רייכמן, יו"ר הוועד הפועל של אגודת הרבנים המשמש גם כיו"ר המשלחת, הרב ר' אלתר וויליאם מובסקי, מגדולי הרבנים, והרב ר' צבי חיים קריגער והרב ר' אביגדור ציפרשטיין, מראשי ישיבה בניו-יורק.

לראשונה שאלנו את יו"ר המשלחת הגר"ש עלברג על מטרותיה ועל מגמותיה, פתח הרב עלברג על דעת כל חברי המשלחת ואמר: לא באנו לכאן לפי קריאה אלא מתוך דחף והתלהט לא באנו לכנס הרבנים שנערך לאחרונה ע"י הרבנות הראשית לישראל כי על כן הזמנו לכנס זה רבנים מכל ארצות חבל, רבנים מסוגים וזרמים שונים. וכאן עלי להדגיש כי אגודת הרבנים רואה בכל כנס עולמי של רבנים גם סכנה מסוימת ורצינית, כפי שחשבו ופסקו הגאון בעל חפץ חיים, הגאון ר' חיים עוזר גרודונסקי, הגאון ר' וועלוועלע מבריסק, הגאון ר' אהרן קוטלר ואחרים, בהתנגדם לכל כנס עולמי של רבנים, והנימוקים ידועים. אבל ברור והבעיה שדירבנה את הרבנות הראשית בא"י לערוך כנס רבנים קיימת, מטרידה ואינה משתררת אותנו מפעולה. עלינו להדגיש שוב פעם כי בעית "מיהו יהודי" אינה בעיה יש-ראלית בלבד, אלא כלל ישראלית, זו בעיה רצינית ומסוכנת מאד. הודענו לרבנות הראשית על אי השתתפותנו בכנס שערכו אבל הדגשנו בהודעתנו כי נבוא לא"י בתאריך מאוחר יותר כדי לעורר ולעזור, להסביר ולהשמיע את קולנו בפני כל אלה שצריכים לשמוע, לא ננוח ולא נשקוט עד כי שאלת "מיהו יהודי" תרד מסדר היום. לפי דעתנו והכרתנו זהו בטוי למצב הטראגי הקיים בארץ, זהו הבטוי המגמתי והאנטי דתי ביותר לעמדת חוגים מסוימים בארץ. רבני אמריקה רואים חרפה למדינת ישראל על כי שאלה זו עלתה בכלל לדין ולסדר היום כפי שהיא מוצגת. מה כואב הדבר כי בשעה ומדינת ישראל נמצאת במצב קשה ומסובך, המחייב אחדות ועזרת כל הגורמים היהודיים בארץ ובחו"ל מעלים בע"יות המפלגות את העם ועשויות ליצור תהום במקום אחדות. קבלת עקרון "מיהו יהודי" כפי שמגדירים אותו חוגים מסוימים עלול

וילומובסקי, דוד ליפשיץ, זלמן רייכמן, חיים צבי קריגער, יהודה אלטוסקי, האדמו"ר מנוב-מינסק, נחום פרלוב.

קבלת-פנים רבת-רושם לחברי משלחת אגודת הרבנים מארה"ב נערכה אמש ע"י מרכז אגו"י בירושלים באולם "המרכז".

האולם היה מלא עד אפס מקום והקהל הרב האזין בדריכות לדברי הברכה לכבוד חברי המשלחת ולגאומי האורחים עצמם, הם עמדו על מגמת בואם ארצה ועל המערכות הקשות בפניהן עומדת כיום יהדות התורה.

את הכנס פתח והנחה חה"כ הרב מנחם פרוש, אשר קידם בברכה חמה ולבבית את האורחים והציג את חברי המשלחת שנכחו בכנס: האדמו"ר מנובומינסק, הרה"צ ר' נחום מרדכי פרלוב; הגר"ש אלברג, הגר"י אלטוסקי, הגר"א וילמובסקי, הגר"א סמאל, הגר"א ציפרשטיין, הגר"ח קריגער, הגר"ז רייכמן והגר"י ליפשיץ, כן קידם בברכה את בנו של האדמו"ר מנוב-מינסק, הרה"ג ר' יעקב פרלוב, ראש ישיבה בשיקאגו.

דברי ברכה חמים ולבביים לאורחים השמיעו נשיא אגודת ישראל העולמית, הרב יצחק מאיר לוי, חבר ביה"ד הרבני הגדול הגר"ב ז'ולטי וחבר ועד הרבנים של אגו"י הגר"י פלקסר. לאחר מכן השמיעו חברי המשלחת את דבריהם והתוודאו את מטרות המשלחת, בין השאר — להתייצב במלוא העוז לימין מערכותיה של יהדות התורה בארץ ישראל, במיוחד נוכח למערכה המחודשת בשאלת "מיהו יהודי".

המודיע "א" פ' יתרו

פגישת מערכת "המודיע" עם שליחי אגודת הרבנים מארה"ב

באווירה רצינית ורגועה הסבנו לשעה ארוכה עם חברי משלחת הרבנים בארה"ב. אמרנו לשמוע מהרבנים החשובים התופסים עמדות מכובדות באמריקה על מטרות בואם ועל אשר בפיהם למסור לציבור. הסבו אתנו ה"אדמו"ר ר' נחום פרלוב מנובומינסק, מחשובי האדמו"רים בניו יורק, הרב ר' שמחה על-ברג, יו"ר הנהלת אגו"י ומראשי אגודת ישראל העולמית, המשמש כיו"ר המשלחת, הרב ר' יצחק אימיק סמול, מגדולי הרבנים

להרוס את עמנו לרסיסים, לפוררו, עם כל רצוננו הטוב הרי שאנו מוכרחים לראות בהעלאת בעיה זו "כתם שחור", ונסביר זאת ליהודים בכל פזורי ישראל, לראש הממשלה ולחברי הממשלה ולכל הגורמים הציבוריים כאן.

וממשיך הגר"ש עלברג: אגודת הרבנים בארצות הברית לא הסתירה ואינה מסתירה את עובדת מורת-רוחה מפעולות שונות הנעשות על ידי ממשלת ישראל, מחוקים ותקנות מעורפלות המסבכים את החיים הציבוריים והפרטיים, למרות זאת, הרי שברגעים של סכנה, נחלצנו תמיד לעזרת א"י בכל האמצעים והדרכים, לא חסכנו עמל ויגע. אולם אין אנו מוכנים להתעלם משערורית ניתוחי מתים בארץ, שהם נגד ההלכה ונגד כל אתיקה מקובלת בעולם. נגד העקרון המחייב כל חברה מסודרת לפיה אין לנגוע במת בלי הסכמת בני משפחתו. תופעות מעציבות ומזיקות מסוג זה פוגעות במדינה, מערערות על האמון במדינה ומונעת אלפים מלעלות לארץ ישראל. על האחראים לנעשה כאן לדעת פעם כי ה"יהודי במערב אינו עולה לארץ ישראל כדי לשפר את מצבו הכלכלי, הוא יכול להגיע להישגים כלכליים מרשימים יותר במערב ה"עשיר, אין הוא בא לכאן כדי למצוא מקום מנוחה, יש די מקומות במערב הגדול היודיע עות שלוה, הוא בא לארץ ישראל כדי להגיע למנוחה רוחנית, כדי לקבל השראה רוחנית, כדי להתבסס מאורה ומקדושתה, באות תופעות יוצאות דופן, שליליות ומונעות מיהודי להחליט על עליה והתישבות בארץ.

לא באנו לכאן חלילה לראות רק שחורות ולחפש רק צללים. אין את נפשנו להתעלם מנקודות אור והיכן שהם. נפגש עם שר ה"בטחון מר משה דיין וגשמיע באוזנו את תודת רבני עולם על שחרור בני הישיבות מגיוס לצה"ל, כי על כן עומדים בני הישיבות אף הם בחזית, בחזית של תורה והם המגינים ומצילים. מאידך נביע כאן את התנגדותנו להכרות חרם על צרפת העלול רק להגביר את השנאה ליהודים בעולם ואף להזיק ליהודי ארץ ישראל. יש להבדיל בין התנגדות ל"משטר, לממשלה לבין מאבק נגד עם שלם.

אחרי דבריו של הגר"ש עלברג המשיך הגר"ש דייכמן, יו"ר שני של המשלחת, הוא אמר: אנו מתפללים על האדישות השוררת משום מה בחוגים שונים נוכח נסיגות ה"קונסרבטיבים ואנשי הריפורם לחזור לארץ ישראל, הזרמים המתכחשים הללו גרמו ל"חורבן ולהרס בארה"ב ועתה אומרים להעתיק את מושבם לארץ ישראל. הם "מציעים למ"כירה" "יהדות" קלה ונוחה מאד, שאין בה מצות מעשיות, שאין בה בכלל לאווין, ש"הכל מותר, כל הפקרות כל התפרקות. אנחנו מאמינים כי לא יצליחו להשתרש כאן, בארץ הקודש, אבל אסור להתעלם מסכנה זו בעוד מועד.

אחרי דברי הפתיחה עברנו לשלב שני, שלב של "שאלות ותשובות".

שאלה: נאמר כאן כי אגודת הרבנים עושה למען עליה לארץ ישראל, במה מתבטאת פעולה זו?

הגר"י אלטוסקי: לא בדיבורים אלא במעשים. קחו למשל את הרבנים המסבים כאן להרב רייכמן בן שעלה לארץ ומשמש כאן כראש ישיבה, גם בני עלה לירושלים, הת"ישב בה ומשמש בה כראש ישיבה. השורה ארוכה מאד. רובו המכריע של הנוער העולה לארץ הוא נוער חרדי, יוצאי הישיבות, כל הקריות שהוקמו כאן לאחרונה הן קריות של חרדים, בכל הישיבות בארץ נמצאים תלמידי דים מארה"ב ומדינות אחרות ובחלקם נשארים כבר בארץ. אם עושים למען עליה הרי שאנו עושים זאת.

שאלה: לאחרונה נתפרסם כי הישיבה אוניברסיטה מקימה סניף בירושלים, לישיבה זו גוון מיוחד והוא אחר מאשר לישיבות של ירושלים. מה עמדת אגודת הרבנים בשאלה זו? כאן מתהלכות שמועות על אפשרות של הסכם בין ישיבה אוניברסיטה לבין בית ה"חולים "שערי צדק".

הגר"א ציפרשטיין (המשמש גם כר"מ בישיבת רבי יצחק אלחנן של הישיבה אוניברסיטה): ישיבתנו פותחת אך ורק סניף של ישיבת ר"א. בתקופה הראשונה לא יתקבלו תלמידי הארץ אלא תלמידים שיבואו מארה"ב. הרב סולובייצק ישהה כאן כמה חדשים וישמיע

אמרו "מוכרים" לכל "יהדות קלה מאד". ה"שגריר הנוכחי של מדינת ישראל בוואשינגטון מר יצחק רבין הלך לטמפל, וקונסרבטיבי כמובן, בארץ בכלל לא ביקר בבית כנסת. בשבילו ועבור דוגמתו בארץ ובחור"ל טמפל כזה מספיק בהחלט ואולי קרוב יותר לאורח חייו, כי על כן אין בטמפל כדי להפריע לו, להכתיב לו ולחייבו במשהו. קיימת סכנה כי גורמים חילוניים בישראל יבכרו את החותמת המזוייפת הזאת על פני תורת ישראל והרבנות האמיתית העומדת על בסיס ההלכה, הדורשת הרבה זמחייבת הרבה. בארה"ב עברנו את התהליך המסוכן הזה, שלמנו מחיר יקר מאד לאלילות הרסנית זו, בנפש, אבל כיום יתכן לומר כי אנו גמצאים כבר מעבר לסערה הזאת. יתכן ויש מקום לציין את התחזקות יהדות התורה שם על חשבון התפוררות חל"קית של התנועות ההרסניות הללו. הסערה חלפה והשאירה אחריה חורבות גדולות מאד. אין להתעלם מהעובדה כי אגוה"ר כמו הרב גים החרדים באמריקה עשו הרבה במאבק זה נגד הריסת היהדות. לא הייתי אומר כי ה"סכנה הזאת איננה קיימת בא"י וכי יש להתעלם ממנה. מחייבת מלוא תשומת לב מצד כל הגורמים הדתיים בארץ. אסור לזלזל בסכנה זו, אין להתעלם מהעובדה כי חותמת "דתית" מזויפת, שאינה אומרת מאומה ואינה מחייבת מאומה פרט להפקרות קרובה מאד ללבם של חוגים חילוניים תאבי חותמות שאינן אומרות מאומה ואינן מחייבות מאומה. בחוגים הללו אין כל מחסור בארץ ישראל כמו בכל מקום אחר. ברור ובכל האמצעים וכל הדרכים נעזר ליהדות התורה בארץ במאבק כזה.

הגר"ש עלברג: נוצר היום מצב בעולם היהודי בחור"ל שכל תנועה כל זרם, פוליטי או אחר מתבסס על התא והכוח שהוא מרכז בא"י. להכרה זו הגיעו אנשי הריפורם וה"תנועה הקונסרבטיבית בחור"ל ומכאן מאמציהם לחדור לישראל, להקים כאן בסיסים שלהם. אין להם כל ענין וכל רצון לבנות משהו בארץ ישראל, אלא לבנות ולבצר מעמדם בחור"ל באמצעות הבסיס שיקימו בארץ. להשיג מטרם האנוכית הזאת הם מוכנים לכל

את שיעוריו. פרט לישיבה ללמודי קדש אין כל תכנית להקים בירושלים סניף אחר של ישיבה אוניברסיטה. בסניף של הישיבה בירושלים ילמדו כמה מסכתות, שיעורי תורה בלבד ללא כל תוספות אחרות.

הגר"י סמול: ברצוני להעיר כי למרות טענתו של הרב ציפרשטיין ברור שאם תוקעים יתד מתרחבים אחרי כן. אין דרכו של מוסד לדרוך במקום, ואחרי הישיבה תבוא פעולה נוספת. ברור כי לישיבה אוניברסיטה גוון אחר מאשר לישיבות ירושלמיות הקיימות, תלמידי ישיבה אוניברסיטה עם קבוצות הטנים והבייסבול שלהם שונים מאברכי ירושלים לומדי הישיבות, כשהועלתה הצעה להקים את אוניברסיטת בר אילן הגיבה אגודת הרבנים בחריפות וגם היום, נוכל להגיב אחרי פניה מתאימה מצד הישוב התורתי מירושלים.

הגר"ש עלברג: עד היום לא שאל איש את אגודת הרבנים אם אנו מתנגדים או מסכימים להקמת סניף לישיבת רבי יצחק אלחנן בירושלים, אולם שמעתי שגורמים רבניים שונים אומרים לעשות מה ועושים בכיוון זה. לפני צאתי לכאן נפגשתי את האדמו"ר מ"מליובאוויץ שליט"א, והביע בדבריו התנגדות חריפה מאד, חריפה ביותר לרעיון הקמת סניף לישיבת רבי יצחק אלחנן בירושלים. אולם כל עוד מנסים גורמים שונים לנהל מו"מ בענין אין כל מקום לפעולה פומבית בנדון ולהוביל את הפרשה כולה למבוא סתם של ניצוח הדדי.

שאלה: מה אומרת אגוה"ר לעשות פרט למחאות רשמיות כדי לעצור וללחום בחדר-דרת הריפורם או הקונסרבטיזם לישראל, אחרי שניציגיהם מכשירים כאן את הקרקע אם מנקודת מבט אידיאולוגית ואם מנקודת מבט אחרת להקמת תנועה ריפורמית ותנועה קונסרבטיבית בישראל?

הגר"י סמול: נכון, זו שאלה מאד כאובה. הריפורם והקונסרבטיזם אחרי המיטו קלון וחורבן על יהדות ארה"ב. התנועות הללו שולחות לישראל "ראביס" העושים להכשיר את הקרקע. ובידם, כאמור כבר "סחורה" ה"קוסמת ללא דתיים, לחילוניים. הם, כפי שכבר

צעד ולכל פעולה, ניצול קשרים, איומים, הוֹרֵם כספים וכדומה. אינני יודע אם הרבנות בארץ, אם יהדות התורה כאן מכירה בגודל הסכנה הטמונה בתנועות הללו ואולי בעיקר בתנועה הקונסרבטיבית, אשר דלת היציאה ממנה מופנית לריפורם וליד דלת הכניסה הם משתמשים בסממנים מסוכנים מאד. הקונסרבטיבים למשל קיימו לאחרונה רשת של ישיבות קטנות, עמלים להשיג מורים חרדים, תרים דוקא אחרי מורים בעלי חזות חרדית כדי להכניס ילדים קטנים תחת חסותם, לראשונה מתלמידי ישיבה קטנה וההמשך ברור כבר. עם תופעה מסוכנת זו יש ללחום, ללא חוסר בטרם היא מכה שרשים עמוקים בארץ. הגר"ח קריגר: לדעתי סכנת הריפורם גדולה בארץ מאשר בארה"ב וכן סכנת הקונסרבטיזם. אלה האחרונים "קבעו" בזמן האחרון "הלכה" חדשה, רק יום אחד של חג, בפסח או בשבועות וכדומה. אינני בא לתאר עתה מה טיב של "יום" אחד של חג אצלם, אבל יום טוב שני של גלויות "נמחק" רשמית מהתודעה הקונסרבטיבית. הם רואים עצמם ישראלים מבחינה זו גם בחו"ל, סכנתם גדולה מסכנת הריפורמים, כי על כן חודרים לאט לאט, מנקבים חורים ואחרי כן הורסים את הבנין כלו. חובת הרבנות בארץ ויהדות ה' תורה כולה לעשות הכל כדי למנוע את חדירת התנועה המסוכנת הזאת, בכל האמצעים ובכל הכוח הדרוש. אסור להתעלם מגורם שלילי זה.

הגר"א וויליאמובסקי: אגוה"ר והרבנות ה' נאמנה עומדת יום יום במאבק קשה עם תנועות התועות והמטעות באמריקה, מאבק הנמשך זה עשרות שנים בלי הרף, ונודה כי לא תמיד עמדו לנו כוחותינו והספיקו לנו האמצעים נגד הזרמים ההרסניים למרות כל המרץ והרצון הטוב שלנו. יתכן וחובתנו בש"ע זה לעורר את הרבנות בארץ למאבק נגד הסכנה המאיימת על התורה והדת בארץ.

האדמו"ר מנובומינסק: שאלו אותי כאן מה לי ולמשלחת של רבנים, וארשה לי לומר כי אני שייך לגזע של אדמו"רים, אשר גדולי האדמו"רים באוקריינה ובפולין עשו הכל כדי לחזק ידי הרבנים והרבנות, תוך הכרה כי

הרבנים הם העומדים בתזית הראשונה לשמירה על היהדות, על התורה על ההלכה ולמניעת פרצות ביהדות. דומני כי כיום יותר מתמיד עלינו לשנן שוב את העובדה הזאת ועלינו לעשות הכל כדי לחזק ידי הרבנים והרבנות העומדת בשער. אגוה"ר באמריקה עשתה הרבה מאד במלחמה למען התורה והיהדות, ויש לחזק ידיה בכל יומה ופעולה לחזק ידי תורה והרבנות בארץ, סכנות לא חסרו ואינן חסרות. תמיד אורבות לנו ול' צערינו. אבל יש זמן חרום המחייב גיוס כל הכוחות והמשאבים, כיום עוברים עלינו ימי חרום ובמיוחד בא"י, לכן יש לגייס את כל הכוחות ולעמל לאחדות אמת כדי לעמוד במשימה הגדולה ובמאבק הקשה. אל נא נהרוס אחד את בנין השני, אלא נפנה גם לחשבון שלנו, ואין ספק כי בכוחות מאוחדים נוכל להתגבר על בעיית "מיהו יהודי", על סכנת הקונסרבטיזם והריפורם אשר במישורים שונים נמצא במצב של גסיסה ונבצר את חומת היהדות האמיתית.

תל אביב מקבלת פני משלחת

אגודת הרבנים מארה"ב

— מאת מנחם נבון —

תל אביב של מעלה, על אדמו"רה, רבני, דייני, עסקניה הדתיים וחברי אגודת ישראל שבת, היתה מיוצגת נאה במסבת קבלת פנים מפוארת שערך מרכז אגו"י בת"א לחברי המשלחת של אגוה"ר בארה"ב, ביום שלישי ט"ז בשבט.

ליד שולחנות ערוכים הסבו האורחים ה' נכבדים מארה"ב ומאות מוזמנים, באולם "כנרת" בתל אביב, שהיה מלא מפה אל פה מסלתה ושמנה של היהדות החרדית בעיר הגדולה בישראל. על פני הרבנים האורחים ניכרת היתה ההתרגשות למפגש זה, ונראה היה בעליל שלא ציפו לקהל כה נכבד ורב. אין ספק שהיתה זו אחת המסיבות המוצ'חות של אגודת ישראל בתל אביב ורושם זה הטביע את חותמו על כל הנוכחים שחשו בדבר עם סיום המסיבה.

פתח את המסיבה הרב י. מ. אברמוביץ,

אחינו בני־ישראל שיחזרו בהם מכוונתם ה־
רעה, ויחד עם זאת, אנו תפילה, שהקב"ה
ינחם בעצה טובה ויכוון מעשיהם אך לטוב.
מה שמועה שמענו ובאנו — אמר הרב
יצחק אייזיק סמאל, סגן נשיא אגוה"ר —
קריעת ים סוף ומלחמת עמלק. שמענו את
מלחמת עמלק אשר מבחוץ, הרוצה להכחיד
חלילה את ישראל, וגם שמענו מלחמת עמלק
אשר בפנים, אשר לא ירא אלקים. גם
בשעתו בא עמלק לאחר נסים הגלויים של
קריעת ים סוף ונלחם בישראל, ואף עתה, שב
הוא למלחמה, אחר התשועה הגדולה של מל-
חמת ששת הימים. בשעה זו, כשאנו מוקפים
אויבים, זקוקים אנו ל־ארונו של יוסף ש-
יבקיע לנו את הים. על העומדים בראש ה-
מדינה לדעת, כי רק אלו אשר הם בבחינת
יוסף הצדיק, יחוללו את הנסים והתשועה.
הרב סמאל דיבר קשות על בעיית ניתוחי
מתים והכפירה בהשאת הנפש ואמר, כי
כלל ישראל בחו"ל לא ירגע ולא ישקוט עד
שהענין ירד מעל סדר היום.

שלוש בעיות הביאונו לישראל — אומר
הרב שמחה עלברג, יו"ר הנהלת אגוה"ר,
עורך "הפרדס" וחבר ההנהלה העולמית של
אגו"י. הרב עלברג שהוא גם ראש המשלחת,
הדגיש בראשית דבריו, שהוא וחבריו לא באו
על מנת למתוח בקורת ואף לא למען חפש
מומים. מטרת ביקורנו אמר, לקיים דו שיח
ולהשמיע את קולה של אגוה"ר בבעיות שעל
הפרק. לבעיה הראשונה שהיא פרשת "מיתו
יהודי" אמר, כי לאחר נסיונות להסיר את
המחיצה בין קודש לחול, מנסים להסיר גם
את המחיצה בין ישראל לעמים. הבעיה ה-
שניה במספר היא של נתוח מתים. עובדה
היא שהמדינה מוציאה מליוני לירות להסברה
להבאת עולים. ומצד שני גועלת הדלת בפני
רבבות יהודים חרדיים, החוששים לעלות ל-
ישראל מפחד ניתוח שלאחר המוות. גיוס
בני הישיבות, היא השלישית בבעיות. על
ראשי המדינה לדעת, כי בזכותם של לומדי
תורה נצחנו במלחמות ובהם הערובה לגצחון
גם בעתיד.

הרב יהודה אלטוסקי, יו"ר הועדה לא"י
שליד אגוה"ר אמר, כי הענינים שלמענם

סגן ראש עיריית ת"א (נאומו המלא — להלן).
בשם מועצת גדולי התורה, קיבל את ה-
אורחים בברכת ברוכים הבאים בשם ה' ה-
אדמו"ר מסדיגורה. הוא בירכם שיוכו למצוא
אפשרויות לחיזוק התורה והדת בישראל ויש-
לימו שליחותם בהצלחה לטובת כלל ישראל.
את ברכת מרכו אגו"י בארץ, הביא הרב
שמאל שצ'דרוביצקי, סגן יו"ר המרכו ה-
ארצי, הוא הדגיש את חשיבות השליחות
בעידוד הרב שהיא נוסכת בנו במאבקינו ה-
קשים. הרב שצ'דרוביצקי ציין, כי מזכותה
של אגוה"ר להתערב בדבר צביונה של ה-
מדינה, היות והיא פעילה בחו"ל בהלהבת
היהודים למען מדינת ישראל.

ראשון הנאומים מטעם חברי המשלחת ה-
האדמו"ר מגובומינסק, הרה"צ ר' נחום מרדכי
פרלוב, נשיא כבוד של אגוה"ר, מראשי מנ-
היגי אגו"י באמריקה. בפתח דבריו המשיל
את מדינת ישראל הצעירה לתינוק שנולד,
שיש ללמדו, לאלפו ולחנכו, ובמיוחד, הדגיש
נוגע הדבר ליהדות החרדית שאצלה הדבר
בבחינת שאלת חיים ופיקוח נפש. רק רבני
ישראל וגדולי התורה, אמר בהתלהבות, יקבעו
"מיהו יהודי", וזאת על כי יסודות תורתנו
הק'. הזכות לפסוק בענינים אלו היום לא
בידי העומדים בראש המדינה כיום, אלא
בידי תלמידי הבעש"ט והגר"א, אשר היו
הראשונים שהציבו את היסוד לשיבת ציון.
האדמו"ר סיים בקריאה לחזק את החינוך
העצמאי, אשר בו הערובה להצלחת מאבקה
של יהדות התורה.

הרב דוד ליפשיץ נשיא כבוד של אגוה"ר
ומגדולי ראשי הישיבות באמריקה אמר, כי
המשלחת באה ארצה לחזק, ובמדה רבה יותר
— להתחזק. בישבנו במרחקים, אמר הרב
ליפשיץ, גדולה חרדתנו לגעשה בישראל, אך
בטחוננו בה, הבוחר בעמו, בתורתו ובארצו
שיושיענו ויצילנו מיד כל אויבינו.

יחד עם התרחבות הארץ ופיתוחה בחומר
וברוח, צצו ועלו על הפרק בעיות חמורות,
כמו שאלת "מיתו יהודי". לנו אין ספק מיתו
יהודי. גם הגוים שנגשו בנו משך כל הדורות
ולאחרונה השמידו שליש מעמנו ידעו היטב
יהודי מיהו. אנו פונים בקריאה נרגשת ל-

זכרם. שליטי ורוצחי בגדד העלילו על אחינו היקרים עלילות שוא והועלו על הגרדום אך ורק בעבור חטאם היחיד: היותם יהודים בני אברהם יצחק ויעקב.

ד' ינקום דמם ויתקיים: ונקיתי דמם לא נקיתי וד' שוכן בציון.

• • •

יש לי הכבוד והעונג לקדם בברכה חמה ולקבל פני הרבנים הגאונים חברי משלחת אגודת הרבנים שבארצות הברית לביקורם בארצנו הקדושה.

היות ואנו רוצים לשמוע הערב את כל חברי המשלחת, אקצר בדברי — ואני מקוה שממני יראו וכן יעשו כל הנואמים — ואגיד רק כמה דברים על הנציגות ומשלחת סגל חבורה זו בכללותה, ולא איחד את הדיבור להציג כל חבר וחבר במשלחת כבודה זו — למרות שכל אחד ואחד ראוי לכך, לרגל היותו גדול בתורה, בדיעה ובמעשים טובים. משלחת זו, רבתי-בדיעה הגיעה אלינו בש-ליחות וכנציגת אגודת הרבנים אשר בארצות הברית. אגודת רבנים זו שממנה יוצאת תורה והוראה לקבוץ רבתי-אוכלוסין באמריקה ו-שבראשה עומד כיום הגאון האדיר רבי משה פיינשטיין שליט"א, הפוסק המובהק ונשיא מועצת גדולי התורה של אגודת ישראל באר-צות הברית.

לאגודת הרבנים מסורת של מעשים ופעו-לות גדולות ונצורות למען תורת ישראל, חיוק היהדות והרמת כבוד ישראל וכבוד תלמידי חכמים.

אגודת הרבנים נוסדה לפני כשבעים שנה. בימי מלחמת העולם הראשונה פיתחה עבודת הצלה גדולה בקרב יהדות אירופה המזרחית — מוחה ולבה של האומה בשעה זו. היא הגישה עזרה וסעד לקהלות שנפגעו וגייסה סכומים גדולים למען הישיבות בפולין ובי-ליטא. באותה תקופה הונח היסוד למוסד ה-גדול "עזרת תורה" של אגודת הרבנים, המפ-על הידוע שמוניטין יצאו לו בעולם התורה ויהדות בגלל מעשיו הברוכים עד היום.

במלחמת עולם השניה כשירדה הפורענות על בית ישראל באירופה, התייצבה אגודת הרבנים במערכה להצלת שרידים, אודים מו-

באה המשלחת נוגעים ליהודי התפוצות לא פחות מאשר ליהודים בישראל. אם אמנם יגשימו את ההצעה בענין "מיהו יהודי", ה-דבר יגרום למכשולים חמורים גם בארצות הגולה. כאשר לנתוחי מתים, הדגיש אף הוא, כי גזירה זו מרתיעה יהודים רבים לעלות לישראל. ביתס לגיוס בני הישיבות, אמר הרב אלטוסקי, כי הדבר מעמיד בסכנה חמו-רה את בני הישיבות בארה"ב ובארצות אח-רות, אשר גם שם משוחררים הם משרות צבאי. רב הוא החשש שארצות אלו ילכו בעקבות ישראל וכמוה יעשו. בסיום דבריו אמר, כי יהדות הדתית, אף אם טרם הגיעה לאיחוד, הרי מחובתה לפחות לשאוף להידב-רות בינה לבין עצמה.

הרב אביגדור ציפרשטיין, מר"מ הנודעים ב-אמריקה, טען בדבריו, כי נוכל לפתור את מירב הבעיות אם נתלכד ונתאחד ונגער ב-שטן המפריד בינינו. הוא אמר כי בעיית "מיהו יהודי" אינה גזירה אלא מחלה. זוהי מחלת-שכחה של עם אשר שכח את זהותו האמיתית ועלינו על כן לרענן את זכרונם של אלו הנגועים במחלה זו ולהחזירם לשרשם. הנואם הבא אחריו, הרב אלחנן וילאמובסקי סגן נשיא אגודת בארה"ב אמר, כי המקום היחידי בעולם אשר בו אפשר למרות הכל, לשמור על אורח חיים יהודי, הוא בישראל. הוא הדגיש בתקיפות רבה, כי רבני ארה"ב לא ישקטו בענין "מיהו יהודי", ואם תוגשם המזימה, ילכו ממקום למקום ומעיר לעיר ויקימו קול זעקה שלא תיפסק עד לביטול הגזירה. הרב וילאמובסקי סיים דבריו בברכת "תחזקנה ידיכם", לחברי ומנהיגי אגודת יש-ראל בישראל.

אחרון הנואמים היה הרב חיים צבי קריגור, יר"ר לשכת העגונות שליד אגודת ישראל. הוא סיפר על המורא ופחד שבו שרויים יהודי ארצות הברית.

**נאום הרב י. מ. אברמוביץ
בקבלת הסנים בתליאביב**

מורי ורבותי!

היות וזהימים, ימי צער ואבל על אחינו הקדושים תשעת הרוגי מלכות הרשעה בבגדד געלה אותם על ראש מסיבתנו ונתייחד עם

החרדים שומרי תורה ומצוה הם הם החרדים ביותר לקיומנו בארץ הזאת, הם מהווים עתה מרבית העולים וגם המבקרים ושוארים שלומה וטובתה נתקיים בנו הפסוק בתהלים "ולציון יאמר איש ואיש ילד בה והוא יכוננה עליון" ועל זה אומרים חז"ל במסכת כתובות "אחד הנולד בה ואחד המצפה לראותה" ולכן אנו מקוים ומצפים לעזרתכם ועידודכם כבוד חברי המשלחת הנכבדה.

• • •

ויאמר: ישנם חוגים מסויימים ביהדות הח"רדית באמריקה המסתפקים רק בהבעת בקרת. בהפגנות ובקטרוג, לא זה הדרך. בבקרת לבד לא נושע. הרשו לי למסור אימרת מורי ורבי הרב מלובלין זצ"ל שאמר: בפרשת השבוע פרשת יתרו מביא רש"י מכילתא למה נקרא שמו יתרו על שם שיתר פרשה אחת בתורה "ואתה תחזה", ושאל הרב מלובלין זצ"ל הלא מקודם לפני "ואתה תחזה" הוסיף עוד פרשות כמו "לא טוב הדבר אשר אתה עושה" "גבל תבל" "לא תוכל עשהו לבדך" ועוד ועוד. אלא, בא ללמדנו כי מדברי בקורת לבד והוקעת מומים לא מתווספת פרשה בתורה. לבקרת יש ערך רק אם היא באה משולבת וצמודה להצעה מעשית חיובית "ואתה תחזה". הוא הדין במצבנו כאן מבקרת לבד לא תבוא הישועה. הדרך היא דרכה של אגודת ישראל: יחד עם הבקרת — גם לפעול, לעשות, להרבות פעלים, לתורה ולחינוך המקורי — מזה מת"ווספת פרשה בתורה.

ברוכים תהיו לכן חברי המשלחת הנכבדה, שבאתם הנה לראות, להתבונן, להתייעץ וב"עיקר לעזור ולסייע לנו במאבקנו על דמות המדינה וצביונה המסורתי.

אנו מברכים אתכם בברכה המסורתית ברו"כים הבאים בשם ה'.

ניתן לומר, כשאנו מכאן באים לחז"ל להביא דרישת שלום מהארץ, אנו נאלצים להשתמש בלשון חכמי תלמוד בבלי ולומר לכם "תא" שמע", אנו שמחים שאתם באתם אלינו ונוכל לומר לכם בלשון חכמי תלמוד ירושלמי "תא" חזי", תסיירו ברחבי הארץ ותראו מה שאגודת ישראל ושאר המפלגות הדתיות הקימו ברוך

צלים מאש ויסדה את "ועד ההצלה" שעשה גדולות בשטח הצלה. חברי אגודת הרבנים ובראשם הנשיאים רבי ישראל רזונברג ורבי אליעזר סילבר זמר צדיקים לברכה פעלו במסירות נפש להצלתם של אישי התורה ובני ישיבות מתוך התבערה. מאות מאות של רבנים, גדולי תורה ובני ישיבות ניצלו מגיא התופת הודות לפעולות אגודת הרבנים.

• • •

ויורשה לי להביע בכמה משפטים על שלי-חותם ומשימתם של המשלחת הכבודה הזאת ומה משאלתנו מהם בימים אלה.

תפקיד כפול ומכופל לחברי המשלחת. תפקיד כלפי חוץ ותפקיד כלפי פנים. בשעה רצינית וגורלית זו למדינת ישראל כשהיא נאבקת על קיומה, אנו רואים בביקורכם רא"שית כל אות-הזדהות עם מאבקנו, לעמוד לימין המדינה במאבקה הבינלאומי הקשה. אנא, קחו אתכם "מוזמרת הארץ" בשובכם לארצות הברית להוסיף לפעול ביתר שאת למען מדינת ישראל, שלומה וקיומה ולהוציא לאור צדקתה קבל עולם ומלואו.

וכלפי פנים. בזמן שהותכם בארץ תנתן לכם הזדמנות לראות מקרוב את מאבקה של היהדות הנאמנה בכלל ואגודת ישראל בפרט על מתן דמות יהדותית-תורתית למדינה ותוכלו ללמוד מקרוב את בעיותינו ולהיות לעזר לחיזוק עמדתנו בבעיות-השעה המטרידות והקשות כגון: בעיית "מי הוא יהודי" — דבר הנוגע לצפור נפשה של האומה כולה בארץ ובגולה. כמו כן בעיית שמירת השבת בפר"הסיא, ברשות הרבים של המדינה, בעיית ה"חינוך התורתי" — יסוד-מסד לעתיד התורה והיהדות במדינה, וביחוד בעיית מתים הדורשת את פתרונה המידי והנוגעת גם ליהודי חז"ל, מפני שמא יאמרו שם אם בישראל מותר כדבר הזה הותרה חלילה הרצועה גם בגולה. היה לא תהיה כדבר הזה בישראל. לא יעשו כן בעמנו ובארצנו.

בדין ובזכות מגיע לכם, רבני ישראל ב"גולה לחוות דעתכם, דעת תורה בכל הבעיות האקטואליות שבמדינת-ישראל כי גוף אחד אנחנו. כל ישראל ערבים זה לזה. היהודים

1000

הממשלה לא תיקבל החלטות אחרות ולא ינסו להכנס עוד לוויכוח זה. אולם אם הממשלה אמנם תחליט בניגוד להלכה, תעזוב המפד"ל את הממשלה, כמו שעשתה בזמנו. בענין ניתוחי מתים, אמר מר שפירא כי התיקון לחוק שעליו הוסכם בשעתו, יכול היה להבטיח שב-95 אחוז שלא ערכו ניתוחים. אולם לאחר שהרבנות הראשית הביעה התנגדות לתיקון זה, כמובן שהמפד"ל לא תוכל להביאו לפני הכנסת. אם כי יתכן והרבנות תשקול עוד הפעם את הבעיה, שכן יש חשש שבכנסת הבאה אי-אפשר יהיה להעביר גם את התיקון הזה. השר שפירא קרא לחברי הממשלה לעשות למען איחוד היהדות הדתית בישראל.

הרב ליפשיץ קורא לאיחוד היהדות הדתית בשם המשלחת ענה הרב דוד ליפשיץ קרא לאיחוד היהדות הדתית בא"י. בנגעו בשאלת "מיהו יהודי", התריע ששאלה זו עלולה להביא אותנו לעברי פתח וציטט את דבריו של הרב בראילן ז"ל, כי יהודי הוא מי שיכול להבטיח שבניו ונכדיו יהודי יהודים.

הרב ש. אלברג סיפר בדבריו כי האדמו"ר מליובביץ ביקש ממנו שהמשלחת תפעול למען הקמת חזית דתית בא"י. אם כי, לפי דעתו, לפעמים יש גם חיוב במחלוקות ויש דוגמאות היסטוריות לכך. לדעתו המזרחי והפוחמ"ז נמצאים כיום בעמדה חזקה יותר מאשר קודם, אך השאלה היא גם אחדות פנימית בתוך ה"מפלגות הדתיות. בנגעו בשאלת "מיהו יהודי" אמר, כי זכותנו לא"י היא רק על סמך ירושת אבות, ואם יבואו גויים לא"י, על סמך מה נדרש את הארץ הזו? הוא טען כי הרבה מיהודי ארה"ב אינם עולים בגלל שאלת ניתוחי מתים.

הרב שאול ישראלי הביע דעתו שהמשלחת צריכה היתה לבוא לפני הכנסת של הרבנים ולהשתתף בו, שכן במאבק זה חשובה האחדות. הרב אביגדור ציפרשטיין אמר לעומת זאת, כי ההחלטה של אגודת הרבנים לא להשתתף בכנס עולמי של רבנים היא בגדר פסק דין. הרב ש. י. זווין אשר הביע דעתו, כי התיקון לחוק "ניתוחי מתים" הוא סיכון. הזהיר מפני פסק דין של בית המשפט העליון בענין "מיתו

השם בארצנו הקדושה, מרכזי התורה וה' חינוך, מפעלי התיישבות וכל יתר המוסדות המפוארים.

בשם עיר ואם בישראל זו עירית ת"א-יפו, המועצה הדתית לת"א-יפו, אני מקדם פניכם. היו ברוכים רבותינו שבגולה.

מיפגש נרחב נערך במרכז העולמי של המזרחי-הפוחמ"ז

בהשתתפות הרב הראשי הגרא"י אונטרמן

1224847

במפגש בו התבררו בעיות העומדות על הפרק, כגון בעיית מיהו יהודי? ניתוחי מתים, גיוס בני הישיבות, איחוד המפלגות הדתיות, השתתפו גם הרב הראשי הגרא"י אונטרמן, חברי מועצת הרבנות הראשית, הגרש"י זווין, הרב שאול ישראלי, הרב פ. טכורזש, הרב י. אבו חצירה, הרב חיים שלום הלוי, השרים שפירא ובורג, סגני השרים הרב ד"ר י"ש בן מאיר וב. שחור וחברי הנהלת הסוכנות היהודית הרב מ. קירשבלום ומ. קרונה.

המפגש היה ערוך בצורת דו-שיח בין ה"אורחים לבין חברי המרכז העולמי, הרבנים והשרים.

הישיבה נפתחה והתנהלה על-ידי הרב צמח זמברובסקי י"ר המרכז העולמי שהביע שבי-עות רצון מההזמנות לשוחח עם האורחים על עניני דיומא. בצינו כי המזרחי והפוחמ"ז עושה זה 70 שנה לחיזוק התורה והדת בא"י ובתפוצות. בארה"ב הוקמו ישיבות רבות ביזמת המזרחי, בתוכן ישיבות ר' יצחק אלחנן, תורה ודעת וישיבת ר' חיים ברלין ועוד בעזרתה ובעידודה של אגודת הרבנים.

הגרא"י אונטרמן: אסור לאחר בפעולות בדבריו לפני האורחים אמר הרב הראשי הגרא"י אונטרמן כי היהדות הדתית אסור לה לאחר יותר מלעשות פעולות בזמנו. הוא קרא לרבנים לעשות למען איחוד היהדות הדתית בא"י וע"י כך לחזק את היהדות הדתית והרבנות הראשית במערכה.

שפירא: לא יחודש הוויכוח — מיהו יהודי השר ח. מ. שפירא סקר לפני האורחים שלוש בעיות המעסיקות אותם ואת הצבור בישראל. שאלת מיהו יהודי? בענין זה הביע תקווה ש-

התנאי של השר

בארץ עושה עתה משלחת של אגודת הרב-נים האורתודוקסים בארה"ב, בראשות הרב שמחה עלברג. מטרת המשלחת להביא בשורת הזדהות של החוגים החרדיים באוכלוסיה היהודית באמריקה עם הישוב במדינת ישראל במערכות שבהן אנו ניצבים.

עם זאת החליטו רבני המשלחת לערוך גם פגישות עם ראשי המדינה, כדי לשוחח עמם על שורה של בעיות דתיות המטרידות אותנו, ואשר עוררו הדים גם בארה"ב. במסגרת הישיחות הללו הם ביקשו לקיים פגישה גם עם שר המשפטים, מר יעקב שמשון שפירא. שר המשפטים הסכים לקבלם בתנאי אחד ויחיד: שבשיחה זו לא יעלו בשום אופן את הנושא של ניתוחי מתים.

המשלחת לא הסכימה לתנאי זה והיא ויתרה על הביקור אצל שר המשפטים. מסתבר כי דווקא על נישא זה הם ביקשו להתריע. כי טענתם היא, ששבעים אחוז של העולים מאמריקה הם עתה יהודים דתיים, ומה שנראה בעיניהם כפגיעה חמורה בגלל ניתוחי המתים בארץ, עלול לפגוע דווקא בשאיפת העלייה של חוגים חרדיים אלה.

מעורב

המשלחת דנה בשאלת "מיהו יהודי" שר המשפטים י. ש. שפירא קיבל אתמול לשיחה ממושכת משלחת של אגודת הרבנים האורתודוקסים בארה"ב, בראשות הרב זלמן רייכמן.

בפגישה נדונו באריכות הבעיות של "מיהו יהודי" ושאלת נתיחת הגויות. שר המשפטים הבהיר לאנשי המשלחת כי הוא מצדד בהגדרת "מיהו יהודי" לפי הקבוע בהלכה ובמסורת, והצביע על כך שהיועץ המשפטי של הממשלה נקט אמנם עמדה זו בהופיעו לפני בית המשפט העליון. השר י. ש. שפירא גם הביע תקווה כי בבית המשפט העליון יימצא רוב בעד שמירת הנוסחה המסורתית והקיימת בהגדרת "מיהו יהודי".

בשאלת נתיחת מתים הביע שר המשפטים את דעתו כי אילו הוא היה מטפל בפרשה זו

יהודי, שלא לפי ההלכה.

הרב מ. קירשבלום סיפר על העלייה שבאה מארה"ב ועל החיוב הרב שמצא בחיי המדינה מבחינה דתית. דברו עוד הרב איזיק סמאל והרב ז. רייכמן. הדברים נסובו על עניני חזית דתית וגיוס בני הישיבות.

היור' הרב זמברובסקי תומין את חברי המשלחת לסייר במוסדות התורניים וההתיישבותיים של המזרחי והפועה"ז.

הצפה, ג' פ' יתרו

אם יעשה נסיון לחדש את הויכוח בשאלת "מי הוא יהודי" או להכניס שינויים במעמד האישי ובסדרי רישום הדת והלאום שלא יעלו בקנה אחד עם ההלכה — לא תהסס המפלגה הדתית-לאומית לעזוב את הקואליציה ולפרוש מן הממשלה.

זאת הבטיח שר הפנים מ. ח. שפירא למשלחת אגודת הרבנים מאמריקה, שביקרה אצלו כדי לעמוד על כמה בעיות עקרוניות בתחום הדת המעניינות גם את יהדות התפוצות. ראשי המשלחת, ביניהם הרבנים שמחה עלברג, דוד ליפשיץ ואלתר וילומובסקי, ציינו ששתי בעיות הטרידו בעיקר את מנוחתה של יהדות הגולה: מיהו יהודי וניתוחי מתים. הם דרשו נמרצות למנוע כל שינוי בסדרי הרישום ולשים קץ לניתוחי מתים בניגוד לרצון המשפחה ושלא בהתאם להלכה.

"ידעו את אחרונות"

משלחת רבנים מאח"ב — בישיבות

משלחת של אגודת הרבנים מארצות הברית ומקנדה, השוהה עתה בישראל, ערכה ביום א' סיור ממושך בכמה ממוסדות התורה בישראל, לפי הזמנת משרד הדתות.

בביקור הוצגו בפני האורחים סוגים שונים של מוסדות תורה, ישיבות גדולות, ישיבות קטנות, תיכונים וכולל. בכל מוסד קיימו הרבנים שיחות עם ראשי הישיבות והתלמידים בנושאי הלימוד.

הגאון ר' יוסף כהנמן, ראש ישיבת פוניבז', קיבל את הרבנים בביקורם בישיבה.

המודיע, ג' פ' משפטים

החוברת

היה מנסה לפתור אותה בצורה אחרת מזו המקובלת עכשיו.

עמדו של שר המשפטים בשתי הבעיות הללו נתקבלה בקורת רוח רבה על ידי חברי משלחת הרבנים מאמריקה, אשר הדגישו כי יש התעוררות רבה לעליה בקרב החוגים הדתיים ביהדות האמריקני, והם רואים בשתי הבעיות הללו עניינים ראשונים במעלה, ה"קובעים לא מעט בשקולי עלייתם.

"מעריב"

משלחת הרבנים נועדה עם ריין

תל-אביב. — משלחת הרבנים מארה"ב ה"שוהה בארץ נפגשה עם שר הביטחון מ. דיין, בלשכותו. מטרת השיחה היתה "להבטיח" כי לא תשונה המדיניות של הממשלה בקשר לאי-גיוס בני ישיבות לצה"ל.

נודע, כי דיין היתנה עם חברי המשלחת בפירוש שלא לפרסם את תוכן השיחה אתו, אך כמה מהרבנים אמרו לאחר הפגישה, כי יש להם יסוד לקוות, שדין לא שינה דעתו בעניין גיוס בני הישיבות, וכי הם שבעי-רצון מהפגישה.

בין המשימות של משלחת הרבנים לביקורה בארץ, היתה למחות נגד ניתוחי מתים, להש"פיע על גיבוש חזית דתית ולפעול לבל תשונה ההחלטה בדבר אי-גיוס בני ישיבות לצבא. לפני כן נפגשו הרבנים עם שר המשפטים, י. ש. שפירא, בענין "החוקיות שבניתוחי מתים".

"למרחב"

הודעת המשלחת מארה"ב לפני צאתה מא"י

רבני ארצות הברית וקנדה עומדים לימין הרבנים וראשי הציבוריות הדתית בישראל במאבק על שמירת הקריטריון ההלכתי בשאלת "מיהו יהודי". ואין לשום גורם אחר סמכות לשנות כמלוא גימה בענין זה אשר נשמת האומה תלויה בה.

זאת מסרו אתמול ראשי משלחת אגוה"ר בארצות הברית הרב שמחה אלברג והרב זלמן רייכמאן עם סיום שליחותה בישראל. המשלחת שקיימה כאן שורה ארוכה של

דיונים והתייעצויות עם גדולי הרבנים, ראשי ישיבות, נשיא המדינה ושרי הממשלה, הביאה בפניהם את רגשי ההזדהות של יהודי אמריקה עם מאבקה של המדינה על קיומה. משלחת הביאה לידיעת אישי הממשלה את עמדת ה"רבנות באמריקה בשאלות דתיות כמו מיהו יהודי, ניתוחי מתים וענין גיוס בני ישיבות. הרבנים הדגישו כי השאלות של מיהו יהודי וניתוחי מתים נוגעים ליהודי אמריקה. כל שינוי בעקרון של מיהו יהודי תהיה לו השפעה שלילית על מאבק הקהילות היהודיות נגד ההתבוללות ונשואי תערובת.

ענין ניתוחי מתים מעורר סערת רוחות בארצות הברית, שם קיים חוק המגביל את הניתוח שלאחר המות בהסכמת המשפחה. מלבד שהדבר נוגד את דיני התורה והאמונה בהשאת הנפש, הרי זה מטביע צל כבד על מדינת ישראל בעיניהם של יהודים חרדים בתפוצות. דבר זה גורם גם נזק חמור לענין העליה. הרבנים ציינו, כי שבעים אחוז מן העליה מארצות הרווחה באה מיהודים חרדים.

המשלחת שנפגשה אתמול עם שר הבטחון מר משה דיין הביעה לו את הוקרתה על עמדתה ועמדת חבריו בענין גיוס בני הישיבות והביעה תקווה ומשאלה שלא יחול שינוי בהסדר הקיים עד כה.

בגלל מחלתו של ראש הממשלה מר לוי אשכול נדחתה הפגישה אתו ברגע האחרון. המשלחת מביעה תודה והערכה לרבנים, ראשי ישיבות, שרי ממשלה חברי הכנסת וראשי המוסדות והמפלגות הדתיות שהגישו לה את מלוא עזרתם למילוי שליחותה החשובה בישראל. "הצפה"

גיוס בחורי ישיבות

אומרים עליו, על משה דיין, שבעל כושר מיוחד הוא למצוא שפה משותפת עם בעלי-דבריו. ואפילו עם רבנים. ואפילו יהיו אלה רבנים קפדנים ומחמירים, המוכנים ליהרג על קוצו של יו"ד.

כאשר יצאו חברי המשלחת של אגודת ה"רבנים באמריקה, השווה עתה בארץ, מפגישתם עם שר הבטחון — לא ידעו נפשם. מוקסמים היו ממידת ההבנה שמצאו אצלו בשאלת גיוס

„משוכנע ועומד“ היה גם שר המשפטים. מר יעקב שמשון שפירא, עמו באו הרבנים לדון בשאלת „מיהו יהודי“. אותי — אמר השר להרב זלמן רייכמן, מראשי המשלחת — אינכם צריכים לשכנע. אף אני, כמותכם, סבור שאין לשנות מאומה, והעיקרון ההלכתי הוא הצריך להישאר קובע ומחייב. יהודי הוא מי שנולד לאם יהודיה, או מי שעבר את תהליכי הגיור כדת וכדין. דת ולאום — חד הם אצל העם היהודי. אדם שנולד לאם לא-יהודיה — נכרי הוא עד שיתגייר.

שר המשפטים הבטיח, שבהגדרות אלו אין בדעת הממשלה להכניס כל שינוי, והביע תקווה שאף בית המשפט העליון, שבפניו תלויה ועומדת פרשת הרישום של רס"ן שליט, לא יגיע למס-קנות אחרות.

הבטחה דומה שמעו חברי המשלחת לפני כמה ימים מפי השר הדתי, חיים משה שפירא, אלא שהיה, כמובן, משנה-משקל להבטחה כזאת מפי שר המשפטים, הממונה במישרין על ה-חקיקה ושאינו מוגדר כ„דתי“. שני השרים שפירא הציגו בפני הרבנים את הופעתו של היועץ המשפטי לממשלה, מר מאיר שמגר, שנקט בפני ביהמ"ש העליון בשם הממשלה עמדה, העולה בקנה אחד עם עמדת ההלכה ושעוררה הדים חיוביים בכל העולם היהודי.

נימוקים „ציוניים“

פחות מעודדים היו הרבנים מתוצאות דיו-ניהם בשאלת ניתוחי המתים. שר הבריאות חולה. לא היה גם טעם לבוא בפני השר המפ"מי עם נימוקים דתיים. לכן העלו הרבנים גם שאלה זו בשיחתם עם שר-המשפטים, וכאן רפו ידיו של השר. תחילה לא רצה אפילו לדון על כך, וכאשר פנו אליו הרבנים בראשונה וביקשו להיפגש עמו, הודיעם במפורש: על כל נושא — פרט לניתוחי מתים. אך לבסוף התגלגלה השיחה גם על כך.

אף בנידון זה — העיר מר שפירא — אני משוכנע שיש למצוא הסדר כלשהו, ואילו היה הדבר תלוי בי בלבד — אין ספק שמזמן היינו מגיעים להסדר כלשהו.

הרבנים, שרובם גוטים לתוגים האורתודוכ-סיים הקיצוניים, מהסוג „הישן“, הפעילו בענין

בחוריי-ישיבות לצבא, שלא כמו אצל השרים האחרים — אמרו — לא ביקשנו ממנו דבר. לא היה צורך לבקש. אנחנו והוא, רב-אלוף דיין, היינו תמימי-דעים, שאין כל הכרח לגייס את בחוריי-הישיבות לצבא, חזרנו והטעמנו, שכן-ישיבה, היושב ולומד תורה, משרת את המדינה כמו החייל הניצב בחזית. את הנצחון המזהיר במלחמת ששת הימים השגנו בזכות מיטב בנינו שחירפו נפשם למות על קידוש-השם והארץ הקדושה, אך גם בזכות אלה הממיתים עצמם באוהלה של תורה... וכלום יעלה על הדעת, שמדינת ישראל תהיה גרועה בנידון זה מאמ-ריקה, שם משוחררים אנשי-כמורה וכן בני הישיבות היהודים מכל שירות בצבא? והרי מכך — ציין הרב אלתר וויליאמובסקי — עלולה לצמח תקלה עצומה לא רק כאן, בישראל, אלא גם אצלנו באמריקה. האמ-ריקאים יאמרו: אם ישראל אינה משחררת את בני הישיבות, מדוע נשחררם אנחנו?... אלא, שכאמור, לא היה צורך לשכנע את משה דיין. הוא לא עירער על דברי הרבנים, והבטיח שההסדר הקיים לגבי גיוס בני-הישיבות — לא ישתנה. ועל כך — אמרו הרבנים — באנו להודות לשר הבטחון. את תודתנו נפרסם ברבים, כאן בישראל ובאמריקה כולה

הדים חיוביים

את הוויכוח המחודש בשאלת „מיהו יהודי“ הגדיר הרב שמחה אלברג, יו"ר ועד ההנהלה של אגודת הרבנים, הוותיקה והחרדית ביותר מכל אירגוני הרבנים באר"ב, כ„אחת התופעות הטראגיות בתולדות העם היהודי“. ושוב אין זה שאלה ישראלית-פנימית בלבד, שכן היא מעמידה בסכנה את קיומו של העם כולו, ומאיימת לפלגו לשניים. „כלום ייתכן — אמר — שאדם אשר יוכר בירושלים כיהודי — ניאלץ אנחנו, בניו יורק או בשיקאגו, לראות בו נוכרי? באמריקה אנו גאבקים בנישואי-תערובת, ולא קל לו, לזוג מעורב, להשיג „חופה וקידושין“. כלום נעלה על הדעת שישראל תיעשה „עיר-מיקלט“ לזוגות מעורבים כאלה? כאשר יצאנו מעל פני שר המשפטים, הנראה לנו להיות בר-אורייין — כאילו אבן גזולה מעל לבנו...“

הגאון המקובל ר' עובדי' הדאיה וצ"ל

אבל כבוד ירד על העולם התורני עם פטירתו של הגאון רבי עובדיה הדאיה וצ"ל מזקני הפוסקים הספרדים, שימש שנים רבות כחבר מועצת הרבנות הראשית, חבר בית הדין הגדול לערעורים וראש ישיבת המקור בליס בית-אל בירושלים.

המנוח שנודע בגדלותו בכל מכמני התורה בנגלה ובנסתר, נולד לפני 78 שנה בחלב שבסוריה, הגיע לארץ ישראל בגיל 18 והשתקע בירושלים, וכאן נודע לתהלה כאחד מגדולי התורה המובהקים.

הוא חיבר 9 ספרי הלכה בשם "ישכיל עבדי" ובהן תשובות בהלכה, אקטואלים וכד'. כן היה ידוע כמקובל.

לא מכבר עמד לחדש את ישיבת המקובלים העתיקה "בית אל" בירושלים העתיקה, ש"עמד בראשה במשך כשלושים שנה.

בשבת לפה"צ עוד התפלל בבית מדרשו, אולם בשובו מתפילה הרגיש ברע ובו ביום בשעה 4 אחה"צ החזיר נשמתו ליוצרה. הודעת אבל של שר הדתות:

"עם פטירתו של הרב עובדיה הדאיה וצ"ל נעקרה מתוכנו אישיות תורנית דגולה רבת אנפין.

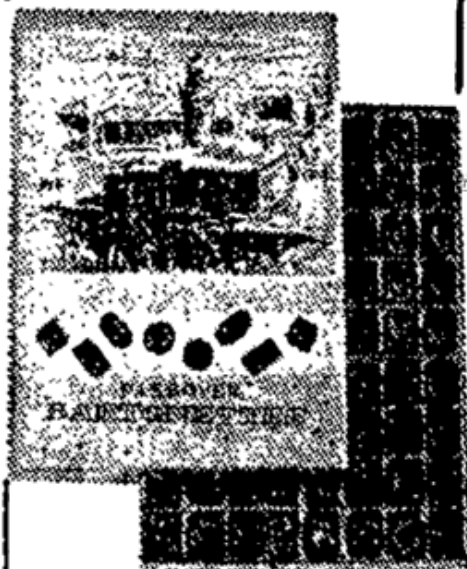
איש ההלכה שישב על כסא בית-דין שנים

זה דווקא נימוקים לאומיים ו"ציוניים". ניתוחי-המתים — אמרו — מחבלים בעלייה מארצות הרוחה לישראל. כשבעים אחוז מהעלייה ה"אמריקנית, הזורמת כיום לישראל — הדגישו — זו עלייה חרדית. ויהודים קשישים, היודעים על ניתוחי המתים בישראל, מהססים לעלות. את בואם הפעם לישראל הגדירו רבני-אמריקה כ"שליחות של הזדהות וביקורת" גם יחד. הזדהות — "כי בכל ליבנו ובכל נפשנו אנו עם מדינת ישראל, מבקשים טובתה וחפצים בשיגשוגה"; וביקורת — "כי אין אנו יכולים להחשות ולהישאר אדישים כלפי אי-אלה תופעות הפוגמות במעמדה, ומעמידות בסכנה את עצם קיומה".

"ידעות אחרונות", א' משפטים

PASSOVER WITHOUT BARTON'S?

Whoever heard!

PASSOVER BARTONETTES

BARTON'S new sculptured multitone chocolates. Each tiny piece filled with nuts, fruits, cordials or cremes. A colorful painting of Jerusalem decorates the box cover. 1 lb. \$2.79

Just one of BARTON'S many Kosher-for-Passover candies and pastries. Come see them all.

BARTON'S
Bonbonniere
continental chocolates
NEW YORK - LUGANO, SWITZERLAND

① THE NAME BARTON'S IS YOUR
GUARANTEE IT'S KOSHER